

87. Perjantaina 27 päivänä lokakuuta 1995

kello 13

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Kolmas käsittely

1) Hallituksen esitys laiksi poliisin tehtävien suorittamisesta puolustusvoimissa ... 2259

Hallituksen esitys 57/1995 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 3/1995 vp

Lähetekeskustelu

2) Lakialoite laiksi maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain 37 §:n muuttamisesta ,,

Lakialoite 37/1995 vp (Hyssälä ym.)

3) Lakialoite laiksi tuloverolain 131 §:n muuttamisesta 2260

Lakialoite 49/1995 vp (Ala-Nissilä ym.)

4) Lakialoite laiksi sotilasvammalain 6 §:n muuttamisesta 2267

Lakialoite 50/1995 vp (Tiuri ym.)

Mietintöjen pöydällepano

5) Hallituksen esitys laiksi lääninoikeuslain muuttamisesta ja 10 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ,,

Hallituksen esitys 85/1995 vp
Lakivaliokunnan mietintö 10/1995 vp

6) Hallituksen esitys laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteenä olevan verotaulukon muuttamisesta 2267

Hallituksen esitys 65/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 18/1995 vp

7) Hallituksen esitys laiksi väestötietolain 18 §:n muuttamisesta ,,

Hallituksen esitys 150/1995 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 4/1995 vp

8) Hallituksen esitys laiksi Siemenperunakeskuksesta ,,

Hallituksen esitys 87/1995 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 5/1995 vp

9) Hallituksen esitys laiksi kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ,,

Hallituksen esitys 77/1995 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 7/1995 vp

10) Hallituksen esitys laiksi taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta 2268

Hallituksen esitys 78/1995 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 8/1995 vp

11) Hallituksen esitys laiksi eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta 2268

Hallituksen esitys 79/1995 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 9/1995 vp

12) Hallituksen esitys laiksi kirjastolain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta .. ”

Hallituksen esitys 80/1995 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 10/1995 vp

13) Hallituksen esitys laiksi oppisopimuskoulutuksesta annetun lain 16 §:n muuttamisesta ja oppisopimuskoulutuksesta annetun lain 16 §:n soveltamisesta vuosina 1995 ja 1996 annetun lain kumoamisesta ”

Hallituksen esitys 81/1995 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 11/1995 vp

14) Hallituksen esitys laiksi energia-avustuksista annetun lain kumoamisesta .. ”

Hallituksen esitys 102/1995 vp
Talousvaliokunnan mietintö 18/1995 vp

15) Hallituksen esitys laiksi vesilain muuttamisesta ”

Hallituksen esitys 17/1995 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö 6/1995 vp
Lakialoite 11/1995 vp

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Louekoski.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi ensimmäinen varapuhemies Anttila S-L. sekä edustajat Aaltonen, Alaranta, Andersson C., Enestam, Hurskainen, Huuhtanen, Jaakonsaari, Jansson, Karhunen, Kiljunen, Korhonen R., Koskinen J., Koskinen M., Leppänen P., Linnainmaa, Lämsä, Ojala A., Puhakka, Puisto, Pykäläinen, Suhola, Takkula, Vehkaoja, Veteläinen ja Wahlström.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Korhonen R. ja Koskinen J.

Ilmoitussasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä virkatehtävien vuoksi edustajat Aaltonen, Enestam, Jaakonsaari, Linnainmaa, Puisto, Takkula ja Wahlström sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Alaranta, S-L. Anttila, Jansson, Kiljunen, M. Koskinen, P. Leppänen, Lämsä ja Vehkaoja, tämän kuun 31 päivään sairauden vuoksi ed. Suhola sekä ensi marraskuun 1 päivään virkatehtävien vuoksi ed. C. Andersson.

Suomen Maaseudun Puolueen eduskuntaryhmän uusi nimi

Toinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että ed. Vistbacka on lokakuun 26 päivänä 1995 päivätyllä kirjeellään ilmoittanut eduskunnan puhemiehelle, että Suomen Maaseudun Puolueen eduskuntaryhmä on muuttanut nimensä Perussuomalaisten eduskuntaryhmäksi.

Uudet hallituksen esitykset

Toinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentti on tänään antanut eduskunnalle hallituksen esitykset n:ot 164—174.

U-asiat

Toinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että 26 päivänä lokakuuta 1995 päivätyn valtioneuvoston kirjelmän ohella on puhemiehelle saapunut valtiopäiväjärjestyksen 54 b §:ssä tarkoitettu Euroopan unionin asia n:o U 43.

Ilmoitetaan edelleen, että puhemies on tänään toimittanut mainitun asian käsiteltäväksi suureen valiokuntaan.

Kirjalliset kysymykset

Toinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuna, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 153, 176, 179 ja 193. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Työasiainvaliokunnan jäsenet

Toinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että valiokuntapaikkojen järjestelyä varten pyytää ed. Hyssälä vapautusta työasiainvaliokunnan jäsenyydestä. Puhemiesneuvosto puoltaa anomusta.

Anomukseen suostutaan.

Toinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että työasiainvaliokunnan täydennysvaali toimitetaan ensi keskiviikon täysistunnossa. Ehdokaslistat täydennysvaalia varten on vaalisäännön 19 §:n mukaan jätettävä keskuskansliaan viimeistään ensi keskiviikkona kello 11.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys laiksi poliisin tehtävien suorittamisesta puolustusvoimissa

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 57/1995 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 3/1995 vp

Toinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Lakialoite laiksi maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain 37 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Lakialoite 37/1995 vp (Hyssälä ym.)

Toinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin maaja metsätalousvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Hyssälä: Arvoisa puhemies! Luopumiskorvaus tarjoaa iäkkäille viljelijöille mahdollisuuden jättää pellot viljelemättä ja saada siitä korvausta. Näin korvaus vähentää osaltaan yli-tuotantoa. Luopumiskorvauksen saaminen edellyttää, että hakija on aiemmin todella viljellyt tilaa ja saanut siitä tuloja. Korvausta voi saada vain päätoiminen viljelijä. Sivutoimiset ovat jääneet ansiotulorajan vuoksi järjestelmän ulkopuolelle.

Luopumiskorvaus koostuu perusmäärästä ja luopumislisästä. Perusmäärä vastaa MYEL-työkyvyttömyyseläkettä, ja luopumislisä maksetaan kotieläinten ja peltohehtaarien perusteella. Luopumiskorvausta maksetaan kuitenkin enintään sukupolvenvaihdoseläkkeen suuruusena. Erityisen poikkeuksellista ja epäoikeudenmukaista on, että luopumiskorvaukseen ei sisälly eläketulovähennystä, kun sukupolvenvaihdoseläkkeen saaja ja luopumistuen saaja saavat eläketulovähennyksen.

Luopumistuki on osaksi EU:n rahoittama eläke, joka tarjoaa myös peltojen vuokrausmahdollisuuden ja sitä kautta lisätuloja eläkkeen lisäksi. Luopumiskorvauksen saajalle eläke puolestaan on usein ainoa tulonlähde ja verotus vielä muita vastaavia eläkkeitä kireämpi. (Hälinää)

Toinen varapuhemies (koputtaa): Pyydän edustajia rauhoittumaan ja kuuntelemaan, mitä puhujalla on sanottavaa.

Puhuja: Luopumiskorvauksen saajalla ei ole ansiotulorajaa. Tällä ei ole mitään merkitystä, koska yli 55-vuotiaille ei liioin muutoinkaan ole työtä tarjolla. Luopumiskorvausta ei myönnetä enää tämän vuoden jälkeen. Korvauksen saajien määrä jää noin 800 henkilöön. Valtiontalouden tai säästötoimien kannalta eläketulovähennyksellä ei ole merkitystä. (Ed. Zyskowicz: Miksi ei ole?) Sen sijaan korvauksen saajat saisivat pienen lisäedun. Keskimääräinen luopumiskorvaus on tällä hetkellä noin 2 700 markkaa kuukaudessa.

Arvoisa puhemies! Edellä esittämäni perustuen toivon lakialoitteelle myönteistä päätöstä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

3) Lakialoite laiksi tuloverolain 131 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Lakialoite 49/1995 vp (Ala-Nissilä ym.)

Toinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Ala-Nissilä: Arvoisa puhemies! Lakialoitteessa esitetään alijäämähyvityksen korottamista ensiasunnon hankkijoiden osalta nykyisestä 30 prosentista 35 prosenttiin. Tässä yhteydessä sopii keskustella kyllä laajemminkin asuntopolitiikasta ja rakennusalan syvästä lamasta.

Viime kaudella eduskunnassa oli esillä pääoma- ja yhteisöverouudistuksen yhteydessä, kun tuloverolakia muutettiin, myös asuntolainojen korkovähennys. Eduskunnassa silloin määrätietoisesti pyrittiin huolehtimaan siitä, että asuntoja varten otetuilla veloilla säilyisi riittävä korkovähennys. Nythän tiedämme, että hallitus on leikkaamassa tätä ylimääräistä korkovähennystä. Toisaalta pääomaverokanta nousee 28 prosenttiin, ja tältä osin asuntolainojen vähennyskelpoisuus paranee.

Tässä yhteydessä viittaan myös sanomalehti Demarissa olleeseen mielestäni erittäin hyvään artikkeliin, jossa akavalaisen Yksityistoimialojen insinöörien liiton puheenjohtaja Pekka Laakso vaatii jopa asuntovelan korkovähennyksen palauttamista 100 prosenttiin.

Asuntolainan korkojen merkitys veronmaksukykyyn on suurimmillaan nimenomaan ensiasunnon ostajilla. Tyypillinen ensiasunnon hankkija on nuori perhe, jolla maksettavana on sekä opintolainaa että asuntolainaa.

Tällä hetkellä, niin kuin sanoin, lama koettelee erityisesti rakennusala. Työllisten määrähän on pudonnut jo todella alas ja työttömyys uhkaa edelleen kasvaa. Rakennusallahan on työttömiä tällä hetkellä noin 50 000 eli 30 prosenttia koko työvoimasta. Asuntojen kysyntää lisäämällä voidaan ilman muuta vaikuttaa myönteisesti rakennusalan työllisyystilanteeseen.

Hallituksen esitys tuloverolain muuttamiseksi,

joka on täällä eduskunnassa, sisältää ehdotuksen ensiasunnon ostajan alijäämähyvityksen prosenttiosuuden pitämisestä nykyisessä 30 prosentissa. Hallituksen esityksen mukaan ensiasunnon ostajan suhteellinen etu verrattuna muihin asuntovelallisiin supistuisi siis kahteen prosenttiyksikköön.

Kynnys ensimmäisen omistusasunnon hankkimiseen on korkea tänä päivänä työpaikan epävarmuuden ja korkean reaalikoron vuoksi. Asunto- ja työllisyyspoliittisesti on perusteltua kannustaa asunnontarvitsijoita ostopäätöksen tekemiseen. Toisaalta myös sosiaalipoliittisesti on järkevintä suunnata asunnonostajan lisätuki ensiasuntoa hankkiville henkilöille. Valtion kannalta todellakaan ei ole kysymys suurista tulomenetyksistä, joistakin kymmenistä miljoonista markoista. Sen sijaan kansantaloudelliset vaikutukset ovat ilman muuta positiiviset, ja tätä kautta verovaikutuksetkin voivat olla positiiviset.

Arvoisa puhemies! Viittaan vielä tähän sanomalehti Demarissa olleeseen hyvään artikkeliin, jossa Pekka Laakso, akavalaisen Yksityistoimialojen insinöörien liiton puheenjohtaja, todella vaatii korkovähennyksen palauttamista verotuksessa peräti 100 prosenttiin. Hän vaatii myös muita piristysruiskeita: asuntolaina-aikojen pidentämistä 15:stä 30:een vuoteen sekä työeläkerahastojen panostusta asuntomarkkinoille.

Hallituksen työllisyysohjelmassahan rakennusala ja tämä kysymys on jäänyt varsin vähälle huomiolle, ei kuitenkaan kokonaan huomiotta. Ohjelmia ja esityksiä rakennusalan elvyttämiseksi on kyllä paljon, mutta täytyy kysyä, miksei mitään tapahdu. Rakennusteollisuusliitossa tässä Demarin artikkelissa syyksi arvioidaan valtion virkamiesten varovaisuutta. Taustalla nähdään tässä vaikuttavan myös Suomen lähentymisohjelma Euroopan rahaliittoon. Virkamiehet pelkäävät valtion varojen tuntuvan sijoittamisen rakentamiseen nostavan korkotasoa ja potkaisevan inflaatiota liikkeelle, epäillään tässä artikkelissa. Tällainen luulo on varmasti kyllä ylimitoitettu.

Voidaan ajatella, että rakennustoiminnan lama on hyvin pitkälle kotimaista tekoa. Juuret ovat siis kotimaisen asuntokorkojen verokohtelun suhteellisessa heikentymisessä. Toisaalta totta kai myös työsuhteiden epävarmuus vaikuttaa. Mikäli asuntolainojen kysyntä lisääntyisi, sillä olisi totta kai merkitystä myös pankkien tilanteeseen marginaalisesti. Nythän kotaloudet ovat maksaneet lainoja pois kymmeniä miljardeja.

Myös harmaaseen talouteen ehkä voitaisiin

vaikuttaa tässä tilanteessa, mikäli nimenomaan säädettäisiin rakennuspalkat verotuksessa erityisesti vähennyskelpoisiksi, mutta se vaatisi kyllä tämän aloitteen ulkopuolelle menevää lainsäädäntöä.

Arvoisa puhemies! Tämä aloite, jossa on keskustan eduskuntaryhmän allekirjoittajia todella runsaasti, olisi mielestäni nyt oikea askel, jos tämä hyväksytään, siihen suuntaan, että Suomessa huomioidaan nyt rakennusalan lama, huomioidaan asuntotilanne, huomioidaan nuoret ihmiset, jotka ovat opintolainojensa ja asuntovelkojensa kuristuksessa tänä epävarmana aikana. Meillä on rakennuslama, meillä on asunto-ongelma ja työllisyysongelma. Hallituksen toimenpiteet ovat täysin riittämättömät. Nyt olisi aika toimia, ja tämä aloite tarjoaa siihen hyvän pohjan.

Ed. L i n d q v i s t (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Ala-Nissilän ja meidän monen muun edustajan yhteinen lakialoite tähtää omalta osaltaan varsin tärkeään osa-alueeseen eli rakennustuotannon elvyttämiseen, osaltaan yhtenä toimenpiteenä helpottamaan sitä todella suurta työttömyyttä, joka rakennuspuolella valitsee.

Ed. Ala-Nissilä oli aivan oikeassa siinä, että tätä vastaantuloa asunnon ostajaa kohtaan pitäisi tehdä laajemminkin muodossa, mutta tämä olisi osaltaan se yksi askel. Toivottavasti tämä saa hallitukselta hyvän vastaanoton ja edesauttaa sitä yhteistyötä, jota oppositio haluaa tehdä myös työttömyyden helpottamiseksi.

Toinen varapuhemies: Totean vastauspuheenvuoron käyttäjille jälleen kerran, että vastauspuheenvuoron tulisi sisältää siihen puheenvuoroon nähden, johon se on tarkoitettu, sellainen kommentti tai oikaisu, jota eduskunnan työjärjestyksessä edellytetään.

Ed. R. Korhonen merkitään läsnä olevaksi.

Ed. K a u t t o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jaan kyllä ed. Ala-Nissilän kanssa huolen siitä, miten rakentamista saataisiin paremmin liikkeelle kuin mitä se tällä hetkellä. Se on todella vakava kysymys. Mutta puolestaan siitä, olisiko keinona se, että jälleen palautettaisiin korkojen verovähennysoikeuksia, katson, että se ei ole ratkaisu tämänhetkiseen ongelmaan.

Tämänhetkisenä vaikeutena on nimenomaan se, että ns. vanhojen asuntojen hintataso on aivan eri luokkaa kuin uusien. Eli pahimmillaan uusien neliöhinnat voivat olla kaksinkertaisia, ja siinä mielessä kiinnostusta ihmisillä ei ole. Se näkyy siinä, että muun muassa aravaomistusasunnotkaan eivät tällä hetkellä kiinnosta puhumattaakaan ns. kovan rahan asunnoista.

Näenkin, että hallituksen linjaus siihen suuntaan, että tällä hetkellä panostetaan eniten vuokra-asuntotuotantoon ja asumisoikeusasuntotuotantoon, on oikealinjainen, koska niiltä osin on kunnissa valmiuksia ja niiltä osin on myös kiinnostusta.

Uskon, että nuorten kiinnostus omistusasuntoihin tulee tulevaisuudessakin olemaan erittäin pientä, koska epävarmuus siitä, onko pysyvä työpaikka saatavissa, joutuuko vaihtamaan paikkakuntaa, ja myös se, minkälaiseen velkavankeuteen joutuu sitoutumaan useiksi vuosiksi ostaessaan omistusasunnon, varmasti pitävät jatkossakin kiinnostuksen nimenomaan asuntojen omistamiseen hyvin alhaisena.

Ed. J. Koskinen merkitään läsnä olevaksi.

Ed. J o e n p a l o (vastauspuheenvuoro): Herä puhemies! Annan suuren arvon ed. Ala-Nissilän kuvaukselle tilanteesta, jossa tällä hetkellä asuntopolitiikka ja rakentaminen on. Se oli aivan oikein kuvattu, mutta ed. Ala-Nissilältä unohtui eräs tärkeä tekijä. Tämähän on seurausta edellisen hallituksen täysin epäonnistuneesta asuntopolitiikasta. Sen takia meillä ei rakenneta, kun siltä vietiin edellytykset pois päättyneen neljän vuoden aikana. Tässä mielessä ed. Ala-Nissilän syytös nykyistä hallitusta kohtaan on täysin kohtuuton. Miten kuudessa kuukaudessa hallitus voisi hoitaa kaiken sen, minkä edellinen hallitus neljässä vuodessa totaalisesti tuhosi? Tässä mielessä paikkausyritykset, joita nyt keskusta on tekemässä, ovat enemmänkin säällittäviä kuin aitoja yrityksiä korjata tilanne.

Ed. A l a - N i s s i l ä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En osaa ihan oikaista ed. Joenpalon puheenvuoroa, koska en sitä asennetta ymmärtänyt, millä tavalla hän suhtautui tähän asunto-ongelmaan ja nuorten ihmisten asunnonhankintatilanteeseen.

Ed. Kauton puheenvuoron johdosta, kun ymmärrän, että ed. Kautto on sosialidemokraattien

vastaava näissä asuntoasioissa, haluaisin todeta, että kyllä tämä ongelma on kuitenkin niin laaja ja suuri, että me tarvitsemme monia toimenpiteitä. Minä kritisoin lähinnä hallituksen työllisysohjelmää. Ei se ole riittävästi tässä suhteessa painotunut. Ei tämä linja riitä, mikä tällä hetkellä on. Rakennusalan työttömyys esimerkiksi uhkaa vain paheta.

Me tarvitsemme laajan toimenpideohjelman, jossa verotus on ilman muuta yksi asia. Me täällä eduskunnassa verojaostossa aika laajalla kirjolla eri puolueet taistelimme asuntolainan korkovähennyksen puolesta viime kaudella ja saimme pidettyä sen merkittävänä. Nyt mielestäni on aika sitä parantaa tässä tilanteessa. Tämä on yksi askel, ed. Kautto, tässä ongelmakentässä. Toivon, että sosialidemokraatit suhtautuvat rakentavasti tähän ongelmaan, jota teidän pää-äänenkannattajassanne hyvin ansiokkaasti mielestäni käsiteltiin. Ed. Joenpalo, lukekaa enemmän Demaria, niin te viisastutte!

Ed. Aittoniemi: Herra puhemies! Tästä eduskunnasta näyttää tulevan oikein valehtelijoiden klubi entistä enemmän vuosi vuodelta. En kuitenkaan ed. Joenpaloa laske tähän joukkoon, koska tiedän hänet vakaaksi ja rehelliseksi kansanedustajaksi. Haluan kuitenkin hiukan häntä oikeasta sikäli, kuka tuhosi ja kuka rakensi. Sinipunahallitus tuhosi 87—91. Ahon hallitus rakensi uudet pohjat 91—95. Nyt on nykyinen Lipposen hallitus hyvää vauhtia jälleen tuhoamassa sen, mitä Ahon hallitus rakensi. Tämähän on totuus asiassa, ja on ihan hyvä joskus palauttaa myös ed. Joenpalon mieleen näitä, vaikka tiedän hänet vakaaksi ja rehelliseksi kansanedustajaksi.

Mitä tulee ed. Kauton puheenvuoroon siitä, että yhä harvempi nuori halajaa omistusasuntoa, se ei pidä paikkaansa, koska suomalaisen kansan perusperinne on se, että se haluaa jotakin omaa. Se haluaa etupäässä asua omassa omistamassaan asunnossa, vaikka pienemmässäkin asunnossa. Näin on ollut pitkään. Niin se oli Laurilan Antoon aikana Pohjantähdessä, ja niin se on tämän päivän yhteiskunnassa. Ed. Kautto on tässä asiassa perusteellisesti erehtynyt.

Itse asiaan mennäkseni, ed. Ala-Nissilän aloite, kun sitä katselin, vaikutti yllättävän hyvältä. Sitten huomasin, että olenhan minäkin sen allekirjoittanut. Täytyyhän sen silloin hyvä ollakin. Mutta tämä asia ei tietysti pitkälti ratkaise rakennusalan ongelmia, niin kuin ed. Ala-Nissiläkin totesi. Luvallanne, herra puhemies, lyhyesti tar-

kastelen myöskin rakennusteollisuuden taustaa hiukan laajemmin.

Suomessa nimenomaan rakennusteollisuus on se teollisuudenala, missä pahimmin näkyy laman vaikutukset. Se johtuu pelkästään siitä, että kun asunnot eivät mene kaupaksi, niitä ei kannata tuottaa, eivätkä rakennusliikkeet voi tarjota silloin työtä. Asia on yksinkertaisesti näin. Minkä vuoksi asia on näin? Minkä vuoksi ihmiset vievät viimeiset markkansakin pankkien hyllyille sen sijaan, että pyrkisivät toteuttamaan niillä toiveensa oman asunnon hankkimisesta?

Siihen on olemassa oikeastaan kaksi syytä. Toinen on pelko työttömyydestä. Toinen on pelko korkotason ailahtelusta ja heilahtelusta. Ihmiset pelkäävät sitä, että eräänä päivänä, kun he ovat ottaneet velkaa 7—8 prosentilla, käy niin kuin 90-luvun alkupuolella, että heliborit pyörivät 20 prosentissa, ja se tappaa velallisen kuin velallisen, niin kuin on tapahtunut.

Työttömyyden kysymyksen eräät pankit, taita olla keskustalaisten omakseen tuntema osuuspankki, joka on kehittänyt vakuutusmuodon, joka työttömyydestä ja sairaudesta johtuvan maksukyvyttömyyden aikana tulee apuun ja näin varmistaa sen, että asunnonostaja ei joudu enää niihin vaikeuksiin kuin 90-luvun alun laman aikana jouduttiin. Tämä on hyvä järjestelmä. En tunne sitä tarkkaan, mutta johonkin tällaiseen suuntaan tietysti pitäisi mennä myöskin muiden pankkien osalla. Ehkä tältä osin pystyttäisiin sitä epävarmuutta, mikä asunnon hankintaan kohdistuu, jossain määrin lieventämään.

Toinen asia, herra puhemies, on juuri se, että korkotasoon ei tunneta luottamusta. Olen useita kertoja niissä kirjallisissa kysymyksissä, joita havakseltaan silloin tällöin aina teen, esittänyt myöskin sellaista näkemystä, että yhteiskunnalle rakennusalan työttömyyden lievittämiseksi ja rakennuskaupan liikkeelle saamiseksi saattaisi olla kustannuksiltaan helpompi vaihtoehto kuin mikään muu se, että valtiolla tavalla tai toisella asettuisi asunnonostajan korkomenoista tietyn asteiseen takuuseen. Jos korot lähtevät liikkeelle, ylittävät tietyn rajan, silloin valtio tulisi apuun ja maksaisi korosta aiheutuvat kohtuuttomat kustannukset.

Tämä saattaa olla yhteiskunnan hyysäämismentaliteetin eteenpäin viemistä, mutta jollakin tavalla näitä pelkoja sekä työttömyyden aiheuttamaa maksukyvyttömyyttä että korkojen nousumahdollisuutta kohtaan, jotka estävät ainakin tietyllä tavalla rakennustuotannon ja rakennuskaupan liikkeelle lähdön, pitäisi ainakin miettiä,

vaikka kuinka hulluja ajatuksia. Minun ajatukseni on, että tällaista pitäisi kehittää. Yhteiskunta astuisi takuuseen siitä, että kriisitilanteen aikana ei asuntovelan ottaja joutuisi kohtuuttomiin vaikeuksiin kohtuuttomien korkojen takia. Tällaisia pitäisi ajatella.

Asuntotuotanto on pahasti lamassa, ja niin kuin sanoin, meillä on sikäli hirvittävä tilanne, että pankkeihin kerääntyy koko ajan rahaa. Taitaa olla 100 miljardia markkaa luottokannan aleneminen. Se merkitsee myöskin 3—4 prosentin korkomarginaalilla 3—4 miljardin markan vuositulojen vähenemistä pankeille. Pankit ajautuvat yhä huolestuttavampaan asemaan, ja se merkitsee myöskin sitä, että työntekijöitä tuhansin ja taas tuhansin ajetaan pankeista ulos kannattavuuden pettäessä. Näin ollen pitäisi saada myös rakennustuotantoon järkevällä tavalla vauhtia ja liikettä. Tällaiset ajatukset ovat yksi sellainen mahdollisuus, jota kannattaisi miettiä.

Ed. K a u t t o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy todeta, että ed. Aittoniemen muisti pätkii nyt paremman kerran siinä mielessä, että silloin kun demarit olivat edellisen kerran hallituksessa, Holkerin hallituksessa, sinä aikana nimenomaan asuntorakentaminen oli erittäin voimakasta ja, täytyy sanoa, valitettavasti vähän liiankin voimakasta, mikä sitten heijastui hintapaineina.

Siinä mielessä tämä aloite on vähän myöhäissyntyinen, että nimenomaan Ahon hallituksen aikana leikattiin korkojen verovähennysoikeutta. On tietysti ilahduttavaa nähdä, että jonkin näköistä katumusta lienee tämän aloitteen osalta sitten ilmassa.

Väittäisin myöskin, että ed. Aittoniemi ei tunne tämän hetken nuorten ajatuksia ja sitä, minkälaisia kiinnostuksen kohteita heillä on oman asumisensa suhteen. Minä uskon, että tämän päivän nuori on järkevä ja haluaa nimenomaan mahdollisimman edullisesti järjestää asumisensa. Ei asuntoa tarvitse välttämättä omistaa. Näenkin, että meidän pitäisi pystyä saamaan vuokra-asunto- ja asumisoikeusasuntotuotanto liikkeelle niin, että pääsisimme vastaaviin lukuihin, mitä muualla Euroopassa on, eli enemmistö asunnoista on vuokra-asuntotarjontaa.

Mitä tulee verotuksen keinoihin, uskoisin, että parempi keino kuin verotusjärjestelyt olisi nimenomaan saada korkotasot kuriin ja myös sellaisia pitkäaikaisia lainoja, jotka ovat varmoja ottajien kannalta. Se olisi ehkä paras tapa herättää kiinnostusta omistusasumiseen.

Mitä tulee rakennusteollisuuden osuuteen, näen, että siellä täytyy vielä käydä tiettyä rakennemuutosta läpi. Isoilla on vähän ylikapasiteettia. Tällä hetkellä uhkana on, että pienet rakentajat häviävät kokonaan.

Ed. E l o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun kuunteli ed. Aittoniemen puheenvuoroa ja hänen aloitustaan valehtelijoiden klubista, luulen, että eduskunnassa löytyy suuri yksimielisyys siitä, että me nimeämme Sulo Aittoniemen valehtelijoiden klubin ensimmäiseksi puheenjohtajaksi.

Itse asia on kuitenkin hyvin tärkeä. Me tiedämme kaikki, että rakentaminen on se ala, joka pystyy työllistämään pari muuta ihmistä muussa tuotannossa. Siinä mielessä tietysti myös työllisyyden kannalta tämä on hyvin keskeinen asia.

Siihen kysymykseen, kuka on rakentanut ja kuka tuhonnut, voidaan sanoa, että 70—80-luvulla Suomessa rakennettiin aivan ennätysmäärä asuntoja ja myös muuta rakentamista oli hyvin paljon.

Tietysti, niin kuin ed. Kautto totesi, Holkerin hallituksen aikana rahamarkkinoiden vapauduttua tuli ylikuumenemista, joka toi meille 90-luvun alussa tilanteen, jossa meillä oli selvästi liikaa asuntoja tai asuntoja, jotka eivät olleet käyneet kaupaksi. Oli siis asunnoista ylitarjontaa, jota on purettu viime vuosien aikana. Asumisen taso Suomessa on parantunut huomattavasti parin viimeisen vuosikymmenen aikana, ja siinä mielessä me olemme kyllä onnistuneet saavuttamaan kansainvälisen tason hyvin.

Mitä tulee aikaisempaan aikaan, 70- ja 80-luukuun, yleensähan inflaatio maksoi kaiken asuntotuotannon. Minä luulen, että me monet kansanedustajat täällä asumme asunnoissa, jotka ovat inflaation avulla tietyllä tavalla rahoitettuja, koska reaalkorko oli hyvin usein negatiivinen. Oli 15 prosentin inflaatio, kun asuntolainasta maksettiin vain 10 prosenttia.

Tänä päivänä me emme kuitenkaan voi luottaa enää inflaatioon, vaan me voimme pyrkiä järkevällä talouspolitiikalla laskemaan reaalkorkoa, mikä on tietysti hyvin tärkeää. Mutta tosiasia on, että pelkkä reaalkoron aleneminen ei saa asuntotuotantoa riittävästi liikkeelle, joten me tarvitsemme jonkinlaista korkotukea. Minun mielestäni suoranainen korkotuki on sittenkin parempi kuin esimerkiksi verovähennysten lisääminen. Verovähennyksethan merkitsevät yleensä sitä, että suurituloiset saavat suurempia etuja kuin pienituloiset.

Ed. J o e n p a l o (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Aittoniemen puheenvuoron johdosta vastaan, kun olen alalla ollut töissä. Keväällä 91, jolloin kansan tahdosta palasin uudelleen rakennusosalalle täältä eduskunnasta, pyörät pyörivät koko alalla täysillä. Sitä seuranneina vuosina ala romahti 50 prosentin katastrofisyökyssyn, ja sinä aikana kyllä istuivat hallitusvallassa Esko Aho ja hänen joukkonsa. Tämä on tosiasia, joka ed. Aittoniemenkin on hyvä tietää; kaikki tämä on tapahtunut menneen neljän vuoden aikana.

Ymmärrän kyllä, että keskusta tarvitsee jonkun sylkykupin, johon voi aina sylkäistä syyn omasta epäonnistumisestaan, mutta älkää nyt kovin pitkään enää tätä sinipunaa käyttäkö sylkykuppina. Sen toiminnasta on jo niin monta vuotta aikaa, ja te olette ehtineet toimia siinä välissä aivan riittävän pitkään ja ottaa myös joi-takin ansioita tästä kurjuudesta omalle kontol- lenne.

Mitä tulee ed. Aittoniemen minulle antamaan synninpäästöön rehellisyyden puolesta, annan sille suuren arvon. Koska tiedän, että ed. Aittoniemi on kunnostautunut erityisesti demarien tutkijana aikaisemmassa ammatissaan ja löytänyt yhden rehellisen demarin tästä talosta, niin kiitoksia tästä arvostuksesta.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ensinnäkin totean ed. Elolle ja ed. Kautolle, että aivan selkeästi he olivat samalla kannalla puhujakorokkeelta esittämieni näkemysten kanssa siinä, että korkomarkkinoiden vakaus on erittäin tärkeä asuntotuotannon liikkeelle saamiseksi. Selitättepä sitä nyt kiemurrel- len ja kaarrellen minun puheenvuoroni ympäri, kuinka haluatte, niin te tarkoittitte juuri samaan asiaa.

Herra puhemies! Olen ihan samaa mieltä, valitettavasti, vaikka on vastauspuheenvuoro, myös siitä, että 87—91 rakennettiin kyllä hirmuisesti ja laskettiin kaikki hullun laukalle. Rakennettiin Rukalla kelohonkamökkejä ja maksettiin kirvesmiehelle, joka ei tiennyt, kuinkapäin kirvestä pitää käsissään, 270 markkaa tunnissa. Laskitte hullun laukalle koko maan talouden ja huomasi- te sen 91. Kun piti tulla hallitusneuvotteluihin, karkasitte eduskunnan kaukaisimpaan nurkaan ettekä uskaltaneet tulla edes hallitusneuvotteluihin, kun tiesitte, mihin lamaan olitte maan talouden laskeneet.

Esko Ahon hallitus neljän vuoden aikana rakensi uudelleen perustat tämän maan taloudel-

le, mutta kun katsotaan ensi helmikuuta, kaikki kansalaiset huomaavat, että sama sinipunal- litus vasemmistoliitolla ja vihreillä vahvistettu- na ajaa maan entistä syvempään syökyssyn. Mutta älkää huoliko: 99 Ahon hallitus ja kes- kusta tulee jälleen rakentamaan teille perusteita, että te pääsette jälleen istumaan jonkun kov- van päälle.

Toivottavasti, herra puhemies, tässä oli nyt vähän vastauspuheenvuoron kriteereitä, että pu- hemies on tyytyväinen.

T o i n e n v a r a p u h e m i e s : Niihin on syytä kaikkien vastauspuheenvuoron käyttäjien perehtyä. Ne ovat työjärjestyksessä selvästi pain- nettuina.

Ed. V ä i s t ö : Arvoisa puhemies! Tämä ed. Ala-Nissilän ja muiden edustajien aloite on mitä perustelluin juuri tässä tilanteessa. Tämän aloitteen perusteluissa korostetaan, että on tärkeää saada rakentaminen liikkeelle ja ennen muuta saada ensiasunnon hankkijat rakentamaan tai hankkimaan asunto.

Työllisyys rakennusosalalla on erittäin heikko, ja näyttää siltä, että vielä tuleva talvikausi men- nään alaspäin tällä alalla. Tästä syystä olisi mitä nopeimmin tehtävä tämän aloitteen edellyttämät toimet ja monia muita rakentamista piristäviä toimia.

Me kaikki tiedämme, että pankit ovat tällä hetkellä erittäin ylikkivejä. Täällä jo ed. Aittoniemi viittasi siihen. Ellei raha lähde pankeista liikkeelle, meitä uhkaa, niin kuin julkisuudessa on kerrottu, toinen, toisen tyyppinen kuin ensimmäinen, pankkikriisi, ja tätäkin ajatellen olisi mitä tärkeintä saada nyt rahaa liikkeelle ja erityi- sesti rakentamiseen. Rakentaminenhan on psy- kologisesti monin tavoin tärkeää.

Ihmettelin, kun luin erästä pääministeri Lip- posen haastattelua, kun hän oli nuorten parissa ollut keskustelemassa. Hän itse kertoi, että hän maksaa mitä kiivainta tahtia pois entistä lainaan- sa, jota hänen ilmoituksensa mukaan oli 150 000 markkaa. Ei tämä innosta eikä rohkaise rakenta- maan tai tekemään lainahakemuksia.

T o i n e n v a r a p u h e m i e s (koputtaa): Jos puhuja haluaa jatkaa, pyydän siirtymään puhujakorokkeelle.

Ed. A l a - N i s s i l ä : Arvoisa puhemies! On todella niin, että kotitaloudet ovat maksaneet lainojaan pois ehkä jopa 100 miljardia markkaa

tässä menneinä vuosina. Minäkin jäin ihmettelämään pääministerin opetusta nuorille, jos se selaiseksi oli tarkoitettu.

Nyt kun on käyty keskustelua rakennusalan lamasta ja asuntorakentamisesta, kyllä eri tahot sekä työnantajapuolella että työntekijäpuolella toteavat, että hallituksen työllistämistoimet ja ne toimet, mitä on tässä työllisyysohjelmassa, ovat oikean suuntaisia, mutta aivan riittämättömiä. ”Rakennusteollisuuden keskusliitossa jopa arvellaan” — lainaan jälleen Demaria, joka on hyvä lehti — ”työllisyyden vielä tänä talvena putoavan 13 prosentilla helmikuuhun mennessä. Rakennusalalla on nyt työttömiä noin 50 000 henkilöä ja se on 30 prosenttia työvoimasta.” Hallituksessahan on sikäli toimia, että kauppa- ja teollisuusministeriön neuvotteleva virkamies Risto Ranki selvittelee joulukuun loppuun mennessä muutoksia omistusasuntojen nykyiseen rahoitusjärjestelmään, ja sitten on myöskin Kari Puron työryhmä.

Arvoisa puhemies! Tulen myöskin siihen vielä lopuksi, että me tarvitsemme nyt monella sektorilla toimenpiteitä. Veropolitiikka on yksi hyvä intensiivinen keino ollut ennenkin. Se toimii tänäänkin. Täällä puhuttiin korkovähennyksen oikeudenmukaisuudesta, ja kyllä Holkerin hallituksen aikana korkovähennys suosi suurituloisia. Tämä alijäämähyvitysjärjestelmä kyllä on selvästi tässä suhteessa oikeudenmukaisempi. Nyt olisi tärkeää lähteä liikkeelle nimenomaan ensiasunnon hankkimista vauhdittavin veropoliittisin toimenpitein, ja toivon, että hallitus lähtee liikkeelle tai eduskunnassa voidaan tämä hyvä aloite hyväksyä tällaisenaan, mikä sekintotta kai käy.

Ed. K a l l i s : Arvoisa herra puhemies! Asuntopolitiikassa on käytetty sekä porkkanaa että keppiä, ja kukaan ei voi kieltää, etteikö näillä olisi ollut vaikutusta asuntojen ja yleensä rakentamiseen. Silloin kun on ollut ylikuumenemista alalla, on päätetty rakennusalan investointiverosta, joka on aivan varmasti rajoittanut rakentamista. Kun on haluttu lisää rakentamista 60-luvulla, annettiin merkittäviä verohelpotuksia, vuokratulot verovapaiksi ja vielä varallisuusverotuksessa asunto verovapaana. Eli kyllä me voimme sekä myöntämällä verohelpotuksia että korkotukea vaikuttaa siten, että rakennustoiminta vilkastuu, ja voimme sitä rajoittaa investointiverolla.

Pääasia tässä tilanteessa olisi saada rakennustoiminta pyörimään, saada lisää asuntoja. Ovat

ko ne sitten vuokra- vai omistusasuntoja, sillä ei ole loppujen lopuksi niin suurta merkitystä. Väitaisin, että omistusasunto on edullisempi, mikäli mitään tukia ei oteta huomioon.

Se, että vuokra-asunnot ovat tänä päivänä suosiossa, johtuu siitä, että maksetaan aika paljon asumistukea. Haluaisin myöskin tästä suunnasta varoittaa. Jos enemmän siirrytään vuokra-asuntoihin, niin vuokrat antavat nousta, valtion menot asumistuen kautta lisääntyvät, ja kun vuokrat nousevat ja asumistuet kasvavat, valtio leikkaa ja asuminen vuokra-asunnossa tulee epäedulliseksi. Tästä syystä pidän tätä ed. Ala-Nissilän tekemää lakialoitetta varsin tarpeellisenä.

Ed. R y h ä n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Kautto oli ainakin rehellinen, kun hän myönsi, että 80-luvulla ja varsinkin loppupuolella asuntotuotantoa kuumennettiin ja kiihdytettiin liikaa, mikä johti hyvin surullisiin tapahtumiin. Ylipäätään voidaan sanoa, että suomalainen asuntopolitiikka on ollut hyvin hyppivää. Se ei ole ollut vakaata, ja siitä on hyvin tuhoisia seurauksia tänä päivänä nähtävissä.

Tämän päivän ongelma on se, että asuntoalalla eivät kysyntä ja tarjonta kohtaa siitä huolimatta, että pankit ovat täynnä rahaa, asuntoja on runsaasti tarjolla ja myöskin asunnon aitoa kysyntää on. Mutta nuoret varsinkaan eivät tänä päivänä luota tulevaisuuteen tässä suhteessa, koska on vaikeita asuntoloukku- ym. ongelmia jatkuvasti esillä. Nuoret asuvat tällä hetkellä mieluummin vuokra-asunnoissa, vaikka se ei tietenkään ole pitkään päälle kannattavaa eikä myöskään kansantaloudellisesti aina viisasta.

Luottamus asuntopolitiikkaan on nyt kysymys, joka on otettava tosissaan. Luottamus on palautettava, ja sen tähden tämä esitys saa myöskin minun kannatukseni, koska se on askel oikeaan suuntaan. Ed. Ala-Nissilä on aivan oikeassa, kun hän sanoo, että tämä on vain eräs tärkeä askel. Tarvitaan monia toimenpiteitä, mutta otetaan tämä askel nyt.

Ed. K a u t t o : Arvoisa puhemies! Ed. Aittoniemelle haluan ensinnäkin huomauttaa, että korkotaso ja koron lasku on todella eri asia kuin verovähennys. Jos saamme korkotasoa alemmaksi, hyöty kohdentuu kaikkiin oikeudenmukaisemmin. Sen sijaan verovähennys oli tukimuoto, joka kaikkein voimakkaimmin hyödytti parempituloisia ja pieni- ja keskituloisia kaikkein vähiten. He olivatkin ryhmä, joka vä-

hiten käytti tätä mahdollisuutta eli hankki omistusasunnon ja sitä kautta hyödynsi verovähennysoikeuksia.

Verovähennysoikeuksien osalta täytyy ottaa myös huomioon, että viimeisinä parina kolmena vuotena se ei ole enää toiminut eli vaikka verovähennys on ollut mahdollisuus tehdä, sekään ei ole ollut se tekijä, joka olisi herättänyt kiinnostusta omistusasumiseen, vaan innostus siihen on todella koko ajan laskenut.

Ed. Kallis viittasi siihen, että asumistuki olisi nimenomaan heikompien ryhmien tukea. Sitähän se toki on, mutta se ei ole pelkästään vuokra-asumisen tukemista. Minä haluaisin huomauttaa ed. Kallikselle, että myös omistusasumiseen saa asumistukea, eli se sosiaalipoliittisesti kohdentuu kaikkein oikeudenmukaisimmin, jos ajatellaan, että autetaan niitä, jotka kaikkein suurimmissa vaikeuksissa tällä hetkellä ovat.

Siinä, miten saisimme rakentamisen liikkeelle, uskon, että meidän täytyy alueellisesti tarkastella asiaa. Niin sanotuille kysyntäpaikkakunnille kannattaa kohdentaa uustuotantoa ja muualla käyttää niin paljon peruskorjausrakentamista ja lähiöiden korjausta kuin vain mahdollista ja siten elvyttää rakennusala.

Ed. S a l o : Arvoisa puhemies! Verovähennysoikeus on kansantaloudellisesti tässä tilanteessa varmaan ihan järkevä ratkaisu, koska 400 000 markan hintainen asunto, kun se eri vaiheiden mukaan on kiertänyt hallinnossa eli kun rakennusteollisuuden kaikki vaiheet, palkkakustannukset ja arvonalisäverot, on laskettu, aiheuttaa liikevaihtoa niin paljon, että loppukädessä 400 000 markan kokonaiskustannuksista kertyy 240 000 markkaa erinäköisiä veroja ja maksuja. Jos nyt puhutaan jostain pienestä verohelpotuksesta ensiasunnon ostajille, kyllä se valtiontalouden kannalta tässä työllisyystilanteessa on erinomaisen tärkeä ja kallisarvoinen asia.

Ed. J u h a n t a l o : Herra puhemies! Minusta ei tässä niin kuin ei muuallakaan keskustelussa yhteiskunnassa ole erimielisyyttä siitä, etteikö rakentamisen volyyymi, asuntojen rakentamisen määrä ja teollisuusrakentamisen määrä olisi yksi parhaita merkkejä siitä, miten yhteiskunta voi. Kiihtämättä on niin tänä päivänä, että rakentamisen määrä on pudonnut ennennäkemättömän alhaiseksi ja se on epäterveen alhainen. Läheisemmin se aina tuntuu asuntojen rakentamisessa, asuntojen korjaamisessa jne. Siksi on kyllä

välttämättä kehiteltävä muun muassa nyt esillä olevan tapaisia keinoja, mutta myös kaikkia muitakin mahdollisia keinoja, miten yhteisesti uskomme syiden löytyvän ja rakentaminen saataisiin ylös. Kaikki tiedämme, että pitkäaikainen rakentamisen alamaissa oleminen rapauttaa koko rakennuskannan ja tulee sitten meille voimakkaasti esiin.

Minä en niin lähtisi tähän juupas — eipä-leikkiin, joka on tavanomaista eduskunnassa, että silloin, kun te olitte vallassa, niin te hoiditte huonosti, ja nyt taas kun me olemme, niin me hoidamme hyvin. Siitä ei vuosien varrella paljon mitään ole hyvää saatu aikaiseksi. Näyttää siltä, että nämä neljä vuotta kuluvat entisten neljän vuoden historiaa muistellessa ja jälleen seuraavat uudelleen. (Ed. Kekkonen: Jotkut muistelevat kahdeksan vuoden takaisia!)

Tosiasiana on, että vuonna 1991 rakentaminen putosi kuin kivi monesta eri syystä, jotka nyt olemme analysoineet. Minusta oli hyvä kuunnella edustajien Kautto ja Kallis keskustelua samoin kuin ed. Aittoniemen realistista puhetta. Ei ole niin kovin välttämättä muutettava suuntaa voimakkaasti vuosien varrella joko vuokra- tai omistusasuntoihin, koska molempia tarvitaan. On itsestään selvää, että suunnilleen saman verran molemmat tulevat maksamaan yksikköhinnoina yhteiskunnan kannalta kokonaisuudessaan katsoen. Aivan varmuudella omistusasunto on halvempi silloin, jos omistaja itse on sitä rakentamassa, siis tyypillisessä omakotirakentamislinjassa. Kerrostaloasuntorakentamisessa eroja ei ole, koska oma osuus on hyvin pieni.

Jos tuumitaan sitä, minkä laatuinen on rakentamisen tilanne Suomessa, niin meidän pienrakennusurakoitsijamme ja pienrakentajamme ovat aika tavalla kaatuneet. Me tiedämme, että suurrakentajat melkein järkeen ovat saneerausessa. Jos tuumimme sitten, että tehdään joko kovan rahan tai vuokra-asuntorakentamista ja todellisina kilpailijoina ovat saneerausessa olevat suuret yhtiöt, ei ole lähivuosina suuria toiveita, että kilpailuhinnat olisivat edullisia. Ensin pitää hoitaa saneeraustilanne niin, että taseet saadaan kuntoon. Sen lisäksi pitäisi saada vielä voittoa niin, että koko tilanne onnistuu. Katevaatimukset ovat tavattoman paljon kovemmat tässä tilanteessa kuin olivat aikaisemmin normaalissa kilpailutilanteessa, jossa kuitenkin yhteiskunnan pöhötynyt tila antoi mahdollisuuden rahastaa ylimääräisiä voittoja. Kun samanaikaisesti meillä on käynnissä aivan kuin huo-

maamatta valtava rakennusaineteollisuuden keskittyminen, niin minä en näe kovin nopeaa mahdollisuutta siihen, että meillä kyettäisiin tosiasiallisesti ja reaalisesti tuottamaan kilpailun kautta halpoja asuntoja. Tämä on äärimmäisen vakava asia meillä Suomessa.

Kun itse olin rakennusaineteollisuuden alalla 80-luvulla, yritin epätoivoisesti muutamien muiden kollegojen kanssa tuoda Suomeen halvempaa sementtiä. Sementti oli Suomen viranomaisten ja meidän keskeisten tuottajien avulla rankasti kartelloitu tuote. Erittäin paljon halvempaa sementtiä, siis keskeistä rakennusainetta, oli saatavilla sekä lännestä että idästä. Mutta Suomen viranomaisten ja hallituksen kanta oli se, että ei täällä saa käyttää halpoja rakennusaineita, vaan pitää suojella suomalaisia. Oli mahdotonta saada halvempaa rakentamista Suomessa aikaan.

Annas olla, katsotaan, mikä on tilanne tässä, yhden esimerkin ottaakseni. Koko sementtituotanto on Suomesta kadonnut, omistus on enää pienellä osalla. Mitä hyödytti suomalaista kartelliteollisuutta suomalaisten veronmaksajien ja asuntorakentajien selkänahasta otetulla rahalla puolustaa viimeiseen saakka ja sitten myydä tämä kaikki ulkomaalaisille? Nyt minkäänlaista kilpailua ei tälläkään sektorilla reaalisti ole olemassa niin, että se vaikuttaisi rakennusaineteollisuudessa hintoihin. Tämäkin johtaa siihen, että minä hyvin epävarmasti uskon todellisen kilpailun olevan alentamassa rakentamisen hintoja.

Siksi on kyllä niin täysin välttämätöntä sekä hallituksen että opposition löytää yhdessä niitä keinoja, joilla annamme mahdollisuuden erityisesti nuorille ihmisille rohkeasti tarttua asunnon hankkimiseen; minun kantani on se, että mieluummin oman asunnon hankkimiseen, jos kykenee olemaan itse rakentamisessa mukana. Mutta välttämättömän tärkeätä on tässä tilanteessa myös se, että yleensä rakennuskantaa uusitaan ja rakennetaan niin, että vuokra-asuntojakin on kaikille joka puolella saatavissa.

Toinen varapuhemies: Asian käsitteley keskeytetään.

Poisto päiväjärjestyksestä

Toinen varapuhemies: Päiväjärjestyksestä poistetaan 4) asia.

5) Hallituksen esitys laiksi lääninoikeuslain muuttamisesta ja 10 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys 85/1995 vp
Lakivaliokunnan mietintö 10/1995 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi keskiviikon täysistuntoon.

6) Hallituksen esitys laiksi nestemäisten polttoainelaitteiden valmisteverosta annetun lain liitteeseen olevan verotaulukon muuttamisesta

Hallituksen esitys 65/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 18/1995 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi keskiviikon täysistuntoon.

7) Hallituksen esitys laiksi väestötietolain 18 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys 150/1995 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 4/1995 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi keskiviikon täysistuntoon.

8) Hallituksen esitys laiksi Siemenperunakeskuksesta

Hallituksen esitys 87/1995 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 5/1995 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi keskiviikon täysistuntoon.

9) Hallituksen esitys laiksi kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys 77/1995 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 7/1995 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi keskiviikon täysistuntoon.

10) Hallituksen esitys laiksi taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys 78/1995 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 8/1995 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi keskiviikon täysistuntoon.

11) Hallituksen esitys laiksi eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys 79/1995 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 9/1995 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi keskiviikon täysistuntoon.

12) Hallituksen esitys laiksi kirjastolain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys 80/1995 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 10/1995 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi keskiviikon täysistuntoon.

13) Hallituksen esitys laiksi oppisopimuskoulutuksesta annetun lain 16 §:n muuttamisesta ja oppisopimuskoulutuksesta annetun lain 16 §:n soveltamisesta vuosina 1995 ja 1996 annetun lain kumoamisesta

Hallituksen esitys 81/1995 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 11/1995 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi keskiviikon täysistuntoon.

14) Hallituksen esitys laiksi energia-avustuksista annetun lain kumoamisesta

Hallituksen esitys 102/1995 vp
Talousvaliokunnan mietintö 18/1995 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi keskiviikon täysistuntoon.

15) Hallituksen esitys laiksi vesilain muuttamisesta

Hallituksen esitys 17/1995 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö 6/1995 vp
Lakialoite 11/1995 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi keskiviikon täysistuntoon.

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 13.54.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Jouni Vainio